

En gedigen feilbeslutning

Kraftsats: Norske strøm-kunder betaler for kraft- og nettinvesteringer på 100 milliarder kroner som aldri burde vært bygd ut, ifølge Norfund-sjef Kjell Roland.

ENERGI

IDA GRIEG RISNÆS
OSLO

Mange investorer som bygger ut vann- og vindkraft i Norge i dag vil gå på svært store tap, sier Kjell Roland.

Som sjef for Norfund, statens investeringsseksjon i fattige land, har han investert betydelige milliardbeløp i fornybar kraft. Norfund har i mange år bygd ut vannkraft, men de siste par årene er det blitt investert store beløp også i sol- og vindkraft i flere afrikanske land.

Risikoen for kraftutbygging i Norge er mye større enn i noe land vi investerer i, hvis du ser på politisk og regulatorisk risiko sammenholdt med utskiktene til priser i markedet de skal investere i. Med umotak av Tyskland, er det vanskelig å finne et land hvor risikoen er større enn i Norge, sier Roland.

Igår deltok han på den årlige energikonferansen som Norges Vassdrags- og Energiværk (NVE) avholdt i Oslo der utskiktene til et betydelig kraftoverskudd i Norden var et viktig tema.

«Usikkerheten øker»

De neste ti årene skal det investeres rundt 200 milliarder kroner i nett, kabler og ny kraft i Norge. Store deler av investeringene skyldes at Norge siden ifjor har hatt et sertifikatmarked med svenskene med mål om å bygge ut 26,4 terawattimer ny fornybar kraft i Sverige og Norge for 2020. Utbyggingen er ventet å gi et betydelig kraftoverskudd i Norden, anslått til 30 terawattimer.

Å innføre grønne sertifikater var en gedigen feilbeslutning. Den har ført til at både markedet og NVE er satt ut av spill. Det er ikke behovet for ny kraft eller kraftbalansen i markedene som avgjør hvor mye kraft som bygges ut, men et tilfeldig tall satt av norske forhandlere i Brussel. Det kan ikke vare, sier Roland.

Han mener sannsynligheten for at vi får en periode med veldig lave kraftpriser og et grunt sertifikatmarked som bryter sammen er veldig stor. Kraftprisene i Tyskland er falt

NORFUND

Statens Investeringfond for Næringsvirksomhet i Utviklingsland. Skal utvikle og etablere lønnsomme og bærekraftige bedrifter i fattige land for å bidra til økonomisk vekst og fattigdomsreduksjon.

Ikke en rent kommersiell investor. Norfund aksepterer høy risiko og lav avkastning i land og sektorer som er svært utfordrende, men viktige for utvikling.

Er et sentralt virkemiddel i den norske utviklingspolitikken. Finansières overblivelsesbudsjetten.

Investerer mest innenfor fornybar energi, landbruk og finansinstitusjoner i det østlige og sørlige Afrika, men også i Mellom-Amerika og Sørøst- og SørAsia.

Har rundt 50 ansatte.

NY KRAFT

De neste ti årene skal det investeres rundt 200 milliarder kroner i nett og kraft i Norge.

Samlet ligger det an til at Statnett og nettselskapene skal bygge nett i Norge for 130 milliarder kroner, mens det skal investeres 50 milliarder kroner i ny kraftproduksjon, særlig vind og småkraft, som følge av sertifikatordningen med Sverige.

I tillegg kommer planlagte utenlandskabler til Tyskland og Skottland, anslått til 20-30 milliarder kroner.

dramatisk som følge av storstilt utbygging av sol- og vindkraft. Fra 2011 er systemprisen falt fra over 60 euro per megawattime til godt under 40 i dag.

Usikkerheten øker, diskusjonene om sertifikatmarkedet tiltar, slik at investeringsviljen tørker opp. Så vil sertifikatprisene gå til himmels inntil til det blir politisk uakseptabelt, sier Roland.

«Forferdelig dyrt»

Roland mener at hovedproblemet er at det ikke er noen konsistens i måten energimarkedene er regulert på og de virkemidlene man bruker.

Europa ønsker ren kraft, vil ikke betale for det. Vår eksport av kraft selges i spotmarkedet og konkurrerer med tysk kull og gasskraft. Vindkraft bygd ut i

VIL GI STORE TAP. Norfund-sjef Kjell Roland mener det gir langt bedre lønnsomhet og klimagvinst å bygge ut fornybar kraft i Afrika enn i Norge og Tyskland. Han mener kraftinvesteringene i Norge ligger an til store tap. Foto: Gunnar Lier

Tyskland får en helt annen pris gjennom feed-in-tarifffene. Hadde man forsøkt å inngå avtaler med tyskere og nederlenderne om forhåndssalg av kraft, slik man har gjort med olje og gass, ville man sett om det var et marked. Slik det nå ser ut, vil norske forbrukere ta regningen,

mens kraften vil bli dumpet i det europeiske markedet. Jeg vil analysere om feilinvesteringene i kraft i Norge blir på rundt 100 milliarder kroner, sier Roland, og utdyp:

I første rekke vil vi se et innteksttap fordi prisene faller, mens de som bygger ut vindkraft likevel vil få en betydelig inntekt via sertifikatmarkedet.

Statnett planlegger kabler til Tyskland og Skottland innen 2020 for å kunne eksportere mer kraft til Europa. Også kraftnettet i EU bygges ut for enorme beløp, men Roland tror ikke at det vil bedre situasjonen på lenge.

Det er forferdelig dyrt å

knytte energimarkedene sammen. Det lønner seg ikke, sier Roland.

Han mener det vil være en mye bedre og sikrere investering, også for klimaet, om norske energiselskaper satses på utbygging av fornybar kraft i fattige land som har bruk for ny kraft.

Våre investeringer med Scatec i Afrika har vist at det er mulig å investere lønnsomt i den delen av verden. Men de norske energiselskapene skal bare investere hjemme. Jeg tror de feilberegner risikoen, sier Roland.

ida.risnas@dn.no

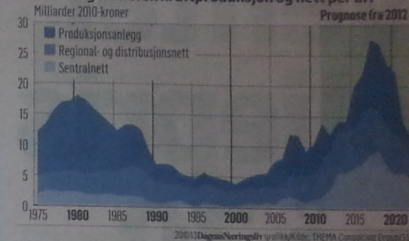

Å innføre grønne sertifikater var en gedigen feilbeslutning. Den har ført til at både markedet og NVE er satt ut av spill

Kjell Roland, Norfund-sjef

Det store investeringsløftet

Investeringer i norsk kraftproduksjon og nett per år.

Leverer varene

OSLO: Etter vår oppfatning er sertifikatssystemet så langt vellykket, mener NVE-direktør Per Sanderud.

Han mener det leverer fornybar energi til en vesentlig lavere kostnad enn feed-in tariffene i Tyskland.

Vi synes dette leverer varene så langt. Så kan man alltid diskutere om man kunne satt et kvantitativt mål, men dette står et bredt flertall på Stortinget bak, sier Sanderud.

Det er lett å være enig i at det er en mangel på konsistens i klima- og energipolitikk både i Norge og Europa. Men den debatten Roland her spiller opp til gikk i 2008, mener Oluf Ulseth, sjef for NHO-foreningen Energi Norge, hvor de fleste energiselskaper er med.

Mange av hans medlemmer har store tilde planer for utbygging av både vann og vindkraft de neste årene.

Rolands analyse er altfor enkel, og han snakker i store overskrifter. Vi må ta utgangspunkt i hva som er situasjonen i dag, og legger til grunn at dette markedet vil bestå i henhold til traktaten som er inngått mellom Norge og Sverige. Det vi er opptatt av er to ting: Det ene er at når vi har fått vedtatt utbygging av kraft, må vi ha en plan for hvordan vi best kan anvende den. Kraftproduksjonen i Norge er fornybar, men vi må se at utslippsfrie energibærere også står for mer av energiforbruket offshore, transport og varme. Det andre er at når vi nå har et fellesmarked, må vi også få mer av verdiskapingen og sysselsettingen i Norge, sier Ulseth.

Avtalen mellom Sverige og Norge innebærer at forbrukerne

i hvert land betaler for utbygging av 13,2 terawattimer uavhengig av hvor kraften bygges. Ulseth viser til at svenskene i dag bygd ut til syv ganger mer fornybar finansiert av sertifikatene enn det som er bygd ut på norsk side. Svenskene ligger også an til å bygge ut langt mer innen 2020. Det er klart at mange prosjekter som har fått konsesjon aldri vil bli bygd ut fordi de ikke kan bli lønnsomme.

Energi Norge har lenge påpekt at en viktig årsak er at svenskene har langt gunstigere avskrivningsregler og håper den nye regjeringen vil endre dette.

Han mener at det er mange forhold som forklarer hvorfor det nåles med å investere i utbygging av kraft på norsk side.

Nettbygging, kapital, usikkerhet, avskrivninger konsesjon er viktige forklaringer.

Roland snakker som et fossil, mener Øyvind Isachsen, sjef for Norske, bransjeorganisasjonen for vindkraft.

Det samme sa de i Sverige i 2003, da de begynte med sertifikatmarkedet der. Til nå har det gitt svenskene syv terawattimer vindkraft til nå. Spørsmålet er hva vi vil. Roland mener vel det er større effekt å sette opp et vindkraftverk i Afrika, men vi skal oppfylle vår avtale med EU om å nå 67 prosent fornybar innen 2020 og bygge ut 26,4 terawattimer fornybart med svenskene. Samtidig har vi et stortings som har sagt at vi skal ha halvparten her. Vi skal skaffe forbruket fra fossilt til fornybart, og har de beste vann og vindkraft og olje og gassressurser i Europa, så det kan være vanskelig å velge.

Skatt øst og Skatt vest inviterer til fagdag Transfer Pricing

Temaer

- Bareboat leie
- Internasjonale restruktureringer
- Immatrielle eiendeler
- Aktuelt informasjon fra etaten

Sted/tid (det samme seminaret bygge steder)

- Auditoriet i Skatteskjartallet i Oslo 28. okt. kl. 9 - 15
- Auditoriet i Skatteskjartallet i Trondheim 29. okt. kl. 9 - 15

Påmelding

Påmelding innen 21. oktober via følgende adresse:

<http://survey.euro.confirmat.com/wis/p/1551309247.aspx>

eller kontakt

- Dagfinn Graf Hansson (Skatt øst)

dagfinn.graf.hansson@skattost.no | Tlf. +47 945 37 379

- Bente Volden (Skatt vest)

bente.volden@skattvest.no | Tlf. +47 945 37 379